

VÁLEČNÉ A POVÁLEČNÉ UDÁLOSTI NA ČESKOKRUMLOVSKU

Američtí vojáci z první várky byli velmi přátelští (1)

FRANTIŠEK ZÁHORA

Černá v Pošumaví

Pokládám za velmi cenné, že se mi podařilo uskutečnit rozhovor prakticky s jediným člověkem, který v Černé v Pošumaví žil a poznal život před válkou i po jejím skončení.

Paní Marie Lomecká-Kholová se přistěhovala do tehdejší obce Schwarzbach (Černá v Pošumaví), kde její otec Jiří Adamovitsch zakoupil v roce 1930 od Státního pozemkového úřadu statek Jestřábí, jenž byl vyvlastněn knížeti Schwarzenberkovi.

Zde nastoupila do 1.třídy Obecné české školy v Hůrce, kterou stavěla Pošumavská jednota, na jejíž stavbě pracovali, či se na výstavbu skládali všichni Češi, kteří tehdy mohli.

Po skončení obecné školy odešla na studia do kláštera sv. Josefa v Českých Budějovicích, kde byla až do roku 1940, kdy Němci všechny české školy uzavřeli.

Na statku Jestřábí tehdy pracovali samí Němci, pouze šafáři byli Češi. Vzájemná spolupráce byla prý poměrně dobrá až do roku 1937, kdy přijel do Horní Plané Konrád Henlein.

Ten plamenně řečnil a úplně nainfikoval německé občany tak, že situace začínala být velmi nebezpečná. Mladí chlapci, kteří vytvořili skupiny Hitlerjugend, postupně zvyšovali nenávist k Čechům a dokonce pana Adamovitsche, s kterým dosud dobře vycházeli, chtěli pověsit. Když byla situace již velmi vyostřená, rozhodli se rodiče 28.září 1938 k útěku. Na povozech odjeli nejen šafáři, ale i Slováci, kteří byli na statku na práci a společně odjeli k příbuzným do Plané nad Lužnicí. Zde vlastně všichni přečkali válku až do května 1945.

Během války se však na statku nadále hospodařilo, Němci nadále fandili Hitlerovi. Jakmile však museli odejít na frontu, začali celou hrůzu chápat. Klukům bylo například 23 let, měli za sebou českou vojnu a i přesto, že byli Němci, byli pokládáni za nepřitele. Museli jít na frontu, především na Polsko, či Rusko, protože Hitler prý sudeťákům nevěřil.

Hned v květnu 1945 se paní Kholová jela podívat na Jestřábí. Tam byla umístěna americká armáda, která ji nejdříve nechtěla pustit, napodruhé se to však povedlo. Stále tam bydlela většina Němců, starších, ne tak zfanatizovaných jako byli někteří mladí. Při jejím návratu ji poměrně radostně vítali, se všemi se znala a tak získala i poznatky o životě během války. Rodiče přijeli až v září 1945 a začali znovu hospodařit.

Zkušenosti měla paní Kholová i s americkými vojáky, zejména ti z první várky, ti frontoví, byli velmi přátelští. A když zjistili, že je Češka, která nejenže mluví německy, ale i anglicky, začala dělat tlumočnici a překladatelku.

Vojáci prý měli vždy starost, zda mají dostatek jídla, byli velmi slušní. Když odjeli, přijela jiná armáda, její vojáci byli spíše obchodníci, nebyli přátelští a vstřícní.

S nimi se již nestýkala, byli sice slušní, ale velmi odměření. Velitelství tehdy bylo v Hůrce a Černé, jednak v budově dnešního hotelu Rex a pak v budově bývalé pošty naproti pivovaru. Samozřejmě, že byla svědkem i transportu smrti, který šel přes Černou v Pošumaví a o kterém byla již zmínka na jiných místech.

Po odchodu Američanů přišli čeští četníci, kteří měli stanici v Černé v budově dnešního Obecního úřadu. A postupně začalo osidlování.

Pokračování čtete v úterý

Českokrumlovský deník: Úterý, 18. Srpen 2015, Strana 2

VÁLEČNÉ A POVÁLEČNÉ UDÁLOSTI NA ČESKOKRUMLOVSKU

Po odsunu Němců začalo rabování jejich obydlí (2)

FRANTIŠEK ZÁHORA, kronikář

Černá v Pošumaví

Po odchodu Američanů přišli čeští četníci, kteří měli stanici v Černé v budově dnešního obecního úřadu. A postupně začalo osidlování.

Dosídlenců, podle paní Kholové, zde bylo velké množství. Byli to zpočátku oni zlatokopové, chodili od baráku k baráku, někteří vytahovali i stranické legitimace, snažili se vyrabovat, co se dalo.

Četníci se většinou zajímali o všechny nově příchozí. Němci, kteří zde ještě stále žili, si nestěžovali, většinou byli zalezlí doma.

V další fázi pak již se začaly připravovat odsuny, přijeli noví, neznámí mladí četníci, byla ustanovena komise, která určila, jak, kde a kdo bude odsuny provádět. Němci však prý byli dobře informováni o odsunu, někteří bydlící blíže, například z Dolní Vltavice, Radslavi, Mayerbachu, utíkali sami, převedli i dobytek do Rakouska. To byl ten začátek, pak byly odsuny již přísně organizované. Přestože museli v roce 1938 před nimi utíkat, aby je nezastřelili, přes všechnu hrůzu, kterou jim způsobili, bylo jim odsunutých Němců líto.

Po odsunu se ještě více začaly statky rabovat, řada nově příchozích neměla potuchu o hospodaření, často chodili na Jestřábí zeptat se, jak se která práce v zemědělství vlastně dělá.

Teprve v další vlně přišli dosídlenci, kteří vytvořili základ postupného zalidnění obce i hospodaření na opuštěných statcích. Někteří z nich přišli ještě v době, kdy zde byli Němci, většina však až po jejich odsunu.

Hospodaření na vlastních, přidělených pozemcích, nemělo však dlouhého trvání. Jestřábí spadlo do první etapy vyvlastnění a znárodnění, jinde začala vznikat Jednotná zemědělská družstva, současně s nimi Státní statky.

Mimo několik jednotlivců, kteří uměli hospodařit, byla kolektivizace pro řadu ostatních vlastně vysvobození. Hospodařit neuměli a tak vznik JZD vítali.

Českokrumlovský deník: Úterý, 25. Srpen 2015, Strana

VÁLEČNÉ A POVÁLEČNÉ UDÁLOSTI NA ČESKOKRUMLOVSKU

Němci se před odsunem snažili mnohé věci poschovávat – 3. díl

Odsun Němců je stále předmětem sporů a jde o velmi citlivou otázku jak pro národ Čechů, tak i národ Němců. Každopádně šlo o mimořádnou historickou událost na kterou je ovšem třeba hledat odpověď ve všech vzájemných souvislostech. Několik století žili zde v pohraničí Češi i Němci vedle sebe, nebylo to spojení zrovna ideální, ale byli spolu schopni spolupracovat a vedle sebe existovat, ať již jako sousedé nebo jako soupeři. Faktem je, a svědčí o tom i zápisy v kronikách, že Němci se k Čechům odjakživa chovali nadřazeně a např. se vznikem Československé republiky v roce 1918 se jen těžko smiřovali. Nástupem Hitlera k moci se nenávisť k Čechům postupně zvyšovala, vše vyvrcholilo Mnichovskou dohodou a přišlo nejen okleštění republiky, ale i vyhánění Čechů z tohoto území. Paní Lomecká-Kholová a její rodiče to poznali na vlastní kůži. České obyvatelstvo se zde stalo vlastně menšinou, nemělo žádná práva, český jazyk byl jako úřední zakázán, Němci se ve své většině přiklonili k myšlenkám Hitlera, Henleina a dalších. Z kronikářských zápisů té doby vyzařuje nadšení a radost nad tím, že toto území je konečně pod německou ochranou.

Po skončení druhé světové války si těžko někdo mohl představit další mírové soužití Čechů a německé menšiny, proto po jednáních vrcholných světových představitelů se musel uskutečnit akt odsunu německého obyvatelstva. Můžeme tomu říkat odsun, nebo podle Němců vyhnání, každopádně to byla tragedie, která vždycky postihne jen ty bezbranné a nevinné, kteří, nebýt politiků, by třeba mohli žít dále vedle sebe.

Pamětník a přímý aktér odsunu německého obyvatelstva pan František Novotný, tehdy dosídlenec do obce Hostinná Lhota vypráví: „Němci tušili, že budou odsunuti, ale kdy to bude, to nikdo nevěděl. Ještě večer před odsunem nebylo ani potuchy, ráno však přišel rozkaz, komisař oznámil, že do večera musí být všichni pryč.

Odváželi jsme je do Krumlova nahoru na nádraží, sám jsem se dvakrát točil s koňmi a se žebříňákem. V Krumlově museli nastoupit do řady a bylo jim nařízeno, že si s sebou mohou vzít jen to nejnútnejší a to co je jim nejmilejší a to ve váze 25 anebo 30 kg, to už si přesně nepamatuji. Ostatní věci nad tuto hranici museli odevzdat do skladu. V tom okamžiku nastal velký zmatek, všichni se vrhli na žebříňák a snažili se z té spousty věcí vybrat to pro ně nejdražší. Je třeba říci, že měli velké množství zlata a stříbra.

Samozřejmě, že se Němci s sebou snažili vzít co nejvíce věcí, spousty jídla a různé cennosti. Mnoho toho si však stačili různě poschovávat v domnění, že se pro to brzy vrátí. Mnoho věcí si tedy poschovávali do různých jednoduchých, ale mnohdy důmyslných skrýší. Když jsme sem přišli, tak jsme pak po odsunu na mnohé úkryty narazili. Bylo zde nalezeno poměrně mnoho zbraní, munice, chomouty, brány, dokonce motocykl.

1.9.2015

VÁLEČNÉ A POVÁLEČNÉ UDÁLOSTI NA ČESKOKRUMLOVSKU

Odsun Němců byl krutý. Byli odvezeni do zničené země – DÍL 4

V konvích bylo ukryto zrnkové kafe, mouka, sádlo, zapečené maso, vyprávěl pamětník a přímý aktér odsunu německého obyvatelstva František Novotný, tehdy dosídlenec do obce Hostinná Lhota.

„Většinou to bývalo ukryto někde pod křížkem, pod osamělým stromem nebo v opuštěných tuhových dolech. Na některých místech zakopané věci měly označení např. přibitým řetízkem, kde potom podle toho na kterou stranu stromu byl přibit a podle toho, kolik měl článků, bylo možno určit i místo i vzdálenost úkrytů. Na mnohé skrýše jsme narazili na Jamách, Hubenově, Langovině, Kramolíně, Kozáku, Vyžbohách, Slavkovicích a jinde“.

Paní Erika Zemanová, která sepsala své vzpomínky, vyprávění svých rodičů a především pamětníků z Dolní Vltavice do knížky Zatopené domovy, popisuje události kolem odsunu : „Obec Dolní Vltavice byla celá osídlena německými obyvateli a dvěma českými rodinami. Po žních přichází první Češi, většinou dělníci z vnitrozemských statků a později jsou přiváženi i Slováci, reemigranti z Rumunska, kteří přebírají majetky Němců, čímž začal divoký odsun. Někteří Němci bydlící za řekou kolem hranic, ze strachu z následků, utíkali do Rakouska a Německa ke svým známým a příbuzným. Brali sebou zvířata i svůj nábytek.

Na základě rozhodnutí vítězných mocností vydala československá vláda tak zvané Benešovy dekrety, podle nichž byli od roku 1946 všichni Němci z území Československé republiky odsunuti. Odsunu se nevyhnuli ani občané německé národnosti v Dolní Vltavici.

Začalo se 27. března 1946, kdy bez jakéhokoliv předchozího oznámení museli vybraní obyvatelé být do hodiny připraveni. Z obce byla jedna rodina z odsunu vyjmuta, protože muž byl v koncentračním táboře. Němci si směli vzít sebou zavazadla pro svojí nutnou potřebu ve

váze jen 30 kg. Jídlo jen na tři dny. Všechna zavazadla byla hromadně naložena na žebříňák a dovezena na nádraží do Hůrky. Za vozem šly ženy, děti, staří lidé i muži, kteří nebyli povoláni do války. Tito lidé nesli svoje cenné věci, bylo to hlavně jídlo. Z Hůrky byli transportováni v nákladním vagonu do sběrného tábora do Českého Krumlova. Bývalí němečtí vojáci, kteří přežili válku, se domů nevrátili, byli zajati a odvezeni do zajateckého tábora. Při odsunu měl nad transportem dohled 1. pohotovostní pluk NB, který byl tvořen vojskem revoluční gardy a partyzánů, jimž pomáhali první dosídlenci. S Němci se zle zacházelo. Ve sběrném táboře jim byla zavazadla prohledána a cenné věci odebrány. Někdo nesl už jen zbytek z věcí, které jim při transportu pomáhači neodebrali. Kdo se bránil při odebrání svých věcí, byl zmlácen. Byl i případ, kdy při transportu na následky zranění zemřel. Na nákladních vlcích byli lidé transportováni do zničené německé a rakouské země. Jejich příjezd z československé země nebyl tamními lidmi vítán. Místní lidé v Německu jim vyčítali, že oni, Němci ze Sudet, mohou za to, že Hitlera rozhecovali a tím napomohli k rozpoutání války“.

Rodina paní Eriky Zemanové se přistěhovala do Dolní Vltavice již po provedeném odsunu, ten ovšem zažili ve svém tehdejší bydlišti v Ústí nad Labem. I to paní Zemanové popsala ve své knize: „Na území bývalých Sudet v Ústí nad Labem probíhal odsun Němců snad nejkřutěji. Po ukončení války v roce 1946 byl i zde rozhodnut odsun Němců. V prvních dnech po válce to byl divoký odsun Němců civilem i vojskem RG - zvaném revoluční garda. Dne 31. července 1945 v městě Ústí nad Labem a na Střekově bylo mnoho obětí, kdo měl bílou pásku na rukávě byl lynčován, tím vznikl velký masakr německého národa. Zloba a masakr byl vyvolán a spuštěn tím, že po poledni v Krásném Březně vypukl požár a vznikla velká detonace v muničním skladě.

František Záhora, 8.9.2015

VÁLEČNÉ A POVÁLEČNÉ UDÁLOSTI NA ČESKOKRUMLOVSKU

LIDÉ NEMĚLI S NĚMCI SLITOVÁNÍ.HÁZELI DO ŘEKY I DĚTI – DÍL V.

FRANTIŠEK ZÁHORA, kronikář

Černá v Pošumaví

Odsun Němců zažili jinde

Rodina paní Eriky Zemanové se přistěhovala do Dolní Vltavice již po provedeném odsunu, ten ovšem zažili ve svém tehdejší bydlišti v Ústí nad Labem. I to paní Zemanové popsala ve své knize: „Na území bývalých Sudet v Ústí nad Labem probíhal odsun Němců snad nejkřutěji. Po ukončení války v roce 1946 byl i zde rozhodnut odsun Němců. V prvních dnech po válce to byl divoký odsun Němců civilem i vojskem RG - zvaném revoluční garda. Dne 31. července 1945 v městě Ústí nad Labem a na Střekově bylo mnoho obětí, kdo měl bílou pásku na rukávě byl lynčován, tím vznikl velký masakr německého národa.

Muniční sklad vybouchl

Zloba a masakr byl vyvolán a spuštěn tím, že po poledni v Krásném Březně vypukl požár a vznikla velká detonace v muničním skladě.

Ve staré továrně byl uložen kořistní materiál a munice, což vylítlo do vzduchu. Plameny zachvátily obytnou část. Hořely domy, byl zachvácen lihovar a cukrovar. Němci byli obviněni ze sabotáže, i když sklad hlídalo vojsko. Pracovali tam i Němci z internačního tábora. Ve městě byl hon na Němce, v kašně je topili. Ve stejné době, na mostě přes řeku Labe, který nesl název Edvarda Beneše, střílelo vojsko do lidí. Do masakru se dostala i má

teta, která mi osobně vše vyprávěla. Vojsko RG, společně s civilem, hnalo Němce k mostu. Na mostě každý, kdo měl bílou pásku na rukávě, byl vojskem i civilem chycen a vhozen dolů do řeky a po plavajících na vodě stříleli. Nelitovali ani děti, pláč dětí je nezastavil, i dětský kočárek byl vhozen do řeky. Bílou páskou byli Němci označeni, běda tomu, kdo by sundal pásku, ten byl potrestán bitím, byly i případy zastřelení.

Téhož dne skončila mé dvacetileté tetě směna v továrně Schicht, odtud byla vojskem i muži v civilním šatě hnána s ostatními Němci k mostu. Dostala se do ruky vojákově, který se jí snažil z mostu shodit, ale zachránil jí kabátek, ten zůstal vojákově v ruce. Takto dokázala utéct a schovat se na několik hodin a bez bílé pásky se dostala už pěšky, po různých oklikách, přes tři kilometry k domovu. Podle vyprávění mé matky, byli v dalších dnech z řeky vytahováni mrtví lidé od Ústí nad Labem, až za hranicemi v Německu.

První dny po válce byly nejhorší, ve městě nesměli chodit po chodníku, byli z něho shazováni, v obchodě nesměli stát ve frontě, do veřejné přepravy nesměli vstoupit. Povinně museli docházet do práce. Na odklizení ruin po bombardování byli nahnáni Němci, museli odčinit, co bylo ve válce zničeno. K sběrnému táboru chodili někteří lidé lynčovat Němce. Většině nových osídlenců se toto nezamlouvalo, ale zasáhnout nemohli, i když sami v období války za Hitlera jako Češi trpěli, toto lynčování by obrátili proti sobě. Vše je o lidech a jejich povaze“.

O návratu domů

O návratech Němců do bývalého bydliště paní Lomecká – Kholová říká: „Sudetští Němci a jejich potomci zde mívají pravidelně 12.září na svátek Marie, kdy bývala v Černé v Pošumaví pouť, v místním kostele mši svatou. Mají s sebou svého kněze a já se vždy, pokud mi to zdraví dovolí, této mše zúčastním a dobře poslouchám, co kněz při kázání říká. Kdyby říkal něco škaredého, určitě bych mu nahlas odpověděla, ale vždy mluvil velice pěkně. Nikdy si nestěžoval, říkal pouze, že jsou rádi, že se zde mohou sejít, ale , že je jich, bývalých odsunutých, stále méně. Někteří mě dokonce poznali, říkají, že už by zpátky nešli. Tam mají své domovy, přišli do úplně rozbitého Německa a co vše svou houževnatou prací dokázali. Já dobře znala, jak vypadal Mnichov po válce a jak vypadá dnes“.

Českokrumlovský deník, Úterý 15.září 2015, Strana 2

VÁLEČNÉ A POVÁLEČNÉ UDÁLOSTI NA ČESKOKRUMLOVSKU - DÍL VI.

Do pohraničí přicházeli i lumpové, co vykrádali domy

FRANTIŠEK ZÁHORA, kronikář

ČERNÁ V POŠUMAVÍ

V seriálu, který mapuje poválečné období v naší oblasti, lze teoreticky oddělit dvě důležité dějinné události – odsun německého obyvatelstva a následné osídlení. Prakticky se však obojí vzájemně prolínalo, neboť první dosídlenci přicházeli do obce, ve které stále ještě žilo původní německé obyvatelstvo. Spolu vzájemně žili ještě několik měsíců než došlo k odsunu. Z vyprávění pamětníků se tak dozvídáme, jak skutečně složité období prožívali. První dosídlenci přicházeli již v roce 1945, v obci stále ještě byla umístěna americká armáda a americký velitel měl prakticky výkonnou moc. Postupně však začaly přebírat vládu československé úřady, vytvářely se Místní správní komise a začal se připravovat plánovaný odsun Němců.

Příchozí dosídlence lze tedy rozdělit na tři skupiny. Ti první přicházeli na pomoc k udržení pořádku, převzetí podniků a obchodů (národní správci) a k přípravě odsunu. Hned po nich přišla druhá skupina, kteří hledali materiální statky, tzv. zlatokopové a teprve po nich ti, kteří

opravdu hledali své nové domovy. Hlavní nápor osídlenců byl v polovině roku 1946 a na jaře 1947.

Aby byl udržen celkový pořádek byla např. do Dolní Vltavice povolána vojenská jednotka z Písku a právě z ní již zůstávají v obci první dosídlenci jako národní správci. V srpnu 1945 je to Josef Vála, který přebíral obchod smíšeným zbožím na čp.34, Jan Turínský přebírá hospodářství čp.26. V září přichází ze Studené Miroslav Košina, který osidluje hospodářství a hostinec na čp.15. Po nich přichází další z vnitrozemí, zemědělské usedlosti dostávají do soukromého obhospodařování a bývalí majitelé, Němci, ještě než jsou odsunuti, jim pomáhají s prací.

Černou kaňkou byla druhá skupina, oni „zlatokopové“, kterým šlo o pouhé obohacení. Docházelo k drancování a vykrádání opuštěných usedlostí, dokonce i v domech a domácnostech, kde žili ještě na odsun čekající Němci. V domech opuštěných pak mnohdy vykradli nejen bytové zařízení, ale i celou střechu i s krovem a odváželi nákladními vagony do vnitrozemí i na Slovensko.

Kronikář pan Nekovařík v roce 1947 napsal do obecní kroniky Frymburku: „Je skutečností, že je zde i celá řada lidí, kteří nepřišli do pohraničí s úmyslem trvale se usídlit a založit si nový život a existenci, ale přišli proto, aby se obohatili a po čase odešli. Je to smutný úkaz, ale je to skutečnost. Dochází také k tomu, že domy, které nejsou osídleny, jsou násilně otevírány a vykrádány. Jsou vytrhávány podlahy, rozkopávána kamna a zdi a hledají se nějaké poklady. Dochází tak k velikému ničení a domy a objekty vůbec chátrají a stávají se nepotřebnými a nevhodnými k dalšímu dosídlení“.

Českokrumlovský deník, úterý 22.9.2015

VÁLEČNÉ A POVÁLEČNÉ UDÁLOSTI NA ČESKOKRUMLOVSKU– DÍLVII.

V prázdných usedlostech zůstala hospodářská zvířata

František Záhora – kronikář

Černá v Pošumaví

V seriálu, který mapuje poválečné období v naší oblasti, lze teoreticky oddělit dvě důležité dějinné události – odsun německého obyvatelstva a následné osídlení. Prakticky se však obojí vzájemně prolínalo, neboť první dosídlenci přicházeli do obce, ve které stále ještě žilo původní německé obyvatelstvo.

Kronikář pan Nekovařík v roce 1947 napsal do obecní kroniky Frymburku: „Je skutečností, že je zde i celá řada lidí, kteří nepřišli do pohraničí s úmyslem trvale se usídlit a založit si nový život a existenci, ale přišli proto, aby se obohatili a po čase odešli. Je to smutný úkaz, ale je to skutečnost. Dochází také k tomu, že domy, které nejsou osídleny, jsou násilně otevírány a vykrádány. Jsou vytrhávány podlahy, rozkopávána kamna a zdi a hledají se nějaké poklady. Dochází tak k velikému ničení a domy a objekty vůbec chátrají a stávají se nepotřebnými a nevhodnými k dalšímu dosídlení“.

Po provedeném odsunu pak byla mnohde situace téměř katastrofická. Např. již dříve citovaný dosídlenec František Novotný z Muckova vyprávěl jak po barácích zbyl veškerý dobytek, drůbež, prasata, koně, ovce. „Nebyl nikdo, kdo by to krmil“, říká Fr. Novotný a pokračuje „ a nebylo ani čím krmít. Tak jsme veškeré zvířectvo odvážali od žlabů a vypustili ven do volné přírody, kde se stádo čítající asi 150 kusů volně páslo až do prvních mrazíků. Nebyla žádná evidence a tak si každý postupně vzal z dobytka, to co potřeboval. Zařezávali se ovce, někdo vyměnil tele za velkou jalovičku. To, co pak zbylo, jsme nahnali do ohrady a po

projednání v Krumlově jsme dobytek hnali přes Slavkovice a Černou do Hůrky, kde se nakládal do vagonů na dodávku“, uzavírá František Novotný.

Stejnou situaci popisuje rovněž kronika obce Frymburk, kde se potýkali rovněž s problémem zajištění a nakrmení dobytka v prázdných usedlostech. Tam prý jej podle kategorií svedli do stájí, kde ho museli ošetřovat a krmit dosud neodsunutí Němci.

V Pamětní knize Dolní Vltavice napsal tehdejší kronikář František Nejedlý: „Po odsunu Němců zůstává v obci mnoho budov neosídleno a značná výměra polí neobdělána. Poněvadž na další dosídlování a úplné osídlení obce není naděje, je dobytek z neosídlených hospodářství prodáván, neb poslán na Slovensko a do Slezska, neobydlené budovy ponechány svému osudu.

Rovněž Erika Zemanová ve své knize Vzpomínky na mládí aneb Zatopené domovy popisuje tuto část dolnovltavických dějin: „Všichni Němci, než na ně přišla řada k odsunu, pracovali také v hospodářství, které už bylo bez majitele a starali se o jejich zvířectvo. Po odsunu všech německých občanů zůstala v obci větší část domů neobydlena. Nebyl nikdo, kdo by nakrmil a podojil krávy, a tak byla zvířata ze stájí vyhnána. V přírodě běhala volně celá stáda krav nevydojených i několik dnů, než se rozhodlo, kdo si jich ujme. Zvířata byla pak pochytna a prodána do vnitrozemí“.

Zkonfiskovaný majetek po odsunu německého obyvatelstva dostávali noví vlastníci z vnitrozemí na základě přídělové listiny. V Černé např. dosídlenec Jan Strnad dostal příděl na usedlost čp. 10 a až do odsunu jej obývala jeho rodina s rodinou Němce Johanna Oseny, který býval v obci starostou.

V kronice obce Černá v Pošumaví najdeme i text přídělové listiny do obce Mokrý, který zní: - : Plně slib budovatelského programu Gottwaldovy vlády ze dne 8. července 1946, vydává Národní pozemkový fond při Ministerstvu zemědělství, k dokončení velkého osídlovacího díla tuto p ř í d ě l o v o u l i s t i n u , podle níž se uskutečňuje převod vlastnictví zemědělského majetku novým přídělcům, kteří nabyli tohoto vlastnictví dnem převzetí půdy do držby na podkladě dekretů o vlastnictví, jim vydaných.

Jak píše Erika Zemanová – při přídělu dostávali přednost občané, kteří se prokázali odbojovou činností. Další volná místa přišli obsadit jak lidé z vnitrozemí, tak i ze Slovenska, rovněž byly nalákány národnostní menšiny ze zahraničí, většinou reemigranti z Rumunska. Obec Dolní Vltavice se pomalu osidlovala novými lidmi. Postupně byly obsazeny domy, které sloužily ke službě obyvatelstva jako obecní správa, obchod se zbožím, hospoda, pošta. Zemědělské usedlosti zůstaly skoro všechny opuštěné, zájem byl o domy, v kterých byly vybavené řemeslnické dílny. Ty byly převzaty do užívání na krátkou dobu. Když osídlenci zjistili, že se zde neuzijí, odešli. Tím zůstala do dalších let většina domu opuštěna. Vystřídali je další, kteří si mysleli, že jdou za lepším. Z původních asi 400 obyvatel v Dolní Vltavici jich osídlilo jen 20 rodin, někteří bez dětí a několik jedinců.

Českokrumlovský deník, úterý 29.září 2015

VÁLEČNÉ A POVÁLEČNÉ UDÁLOSTI NA ČESKOKRUMLOVSKU– DÍL VIII.

Osídlení dosídlenci různých národností se nedařilo

FRANTIŠEK ZÁHORA

kronikář

V seriálu, který mapuje poválečné období v naší oblasti, lze teoreticky oddělit dvě důležité dějinné události – odsun německého obyvatelstva a následné osídlení. Prakticky se však

obojí vzájemně prolínalo, neboť první dosídlenci přicházeli do obce, ve které stále ještě žilo původní německé obyvatelstvo.

Erika Zemanová pokračuje ve vzpomínkách:

Postupně byly obsazeny domy, které sloužily ke službě obyvatelstva jako obecní správa, obchod se zbožím, hospoda, pošta. Zemědělské usedlosti zůstaly skoro všechny opuštěné, zájem byl o domy, v kterých byly vybavené řemeslnické dílny. Ty byly převzaty do užívání na krátkou dobu. Když osídlenci zjistili, že se zde neuživí, odešli. Tím zůstala do dalších let většina domů opuštěna. Vystřídali je další, kteří si mysleli, že jdou za lepším. Z původních asi 400 obyvatel v Dolní Vltavici jich osídlilo jen 20 rodin, někteří bez dětí a několik jedinců.

Do Černé se v prvních létech přistěhovalo 33 rodin, z toho již v roce 1945 to bylo 6 rodin. Vzpomíná na to i Josef Machka z Černé: „Do obce se přistěhovalo 17 českých rodin, většinou šlo o rodinné skupiny, zejména od Jihlavy, Humpolce a Hluboké. Slováci a reemigrovaní Rumuni byli nasazeni až do vzniklého družstva. Spousta lidí v té době migrovala, domnívali se, že ukořistí majetek, vydělají peníze a zmizí, což také činili a mnohým se to povedlo. Základem stability však byli občané bydlící v obci dosud“.

Na základě přidělové listiny dosídlil s rodiči I Vincenc Pocklan z Mokré, dostali dům čp.4 na Hubenově a spolu s dalšími dosídlenci (Šuba,Kadlec, Kutlák a další) začali hospodařit. Na Hubenově v té době nebyla ani prodejna, ani hospoda, v zimě byli obyvatelé odříznuti od světa a tak jejich snahou bylo dostat se odtud pryč.

Plánované osídlení českými, slovenskými a rumunskými dosídlenci se nedařilo. Stále zůstávalo mnoho usedlostí neobsazených a pozemků neobhospodařovaných.

Paní Erika Zemanová přišla jako dosídlenec v roce 1951 se svými rodiči do Dolní Vltavice, takže toto období zná i z vlastní zkušenosti. Ve své knize popsala i jejich příjezd do Vltavice: » Příroda byla nádherná, ale protože to bylo brzy z jara, počasí bylo velice chladné. Přijížděli jsme k prvním domům, v nich už bydleli lidé. Naš povoz dojel na kraj náměstíčka, odtud byla vidět celá obec obdélníkového tvaru i s kostelem. Domy byly jednoposchoďové s průjezdem do dvora k zadním hospodářským budovám. Uprostřed obce stál kostel a jedna velká jednopatrová budova. Povoz zastavil před tímto prvním domem nad kostelem (bývalá německá škola), přes cestu byla spuštěná závora a u ní stála vojenská stráž. Od tohoto místa se smělo do obce vstoupit jen s povolením. Rodiče museli předložit osobní doklady i s přidělením našeho nového domu. Stráž nám ukázala cestu k našemu domovu, který byl až na druhém konci osady.

Českokrumlovský deník, 6.října 2015,úterý

VÁLEČNÉ A POVÁLEČNÉ UDÁLOSTI NA ČESKOKRUMLOVSKU– DÍL XII.

Rodině malé Eriky přidělili nejmenší domek

František Záhora – kronikář

Černá v Pošumaví

V seriálu, který mapuje poválečné období v naší oblasti, lze teoreticky oddělit dvě důležité dějinné události – odsun německého obyvatelstva a následné osídlení.

Paní Erika Zemanová přišla jako dosídlenec v roce 1951 se svými rodiči do Dolní Vltavice, takže toto období zná i z vlastní zkušenosti.

“Rodiče museli předložit osobní doklady i s přidělením našeho nového domu. Stráž nám ukázala cestu k našemu domovu, který byl až na druhém konci osady. směrem na Pláničku a podél řeky k Frymburku. Projeli jsme prázdnou vylidněnou osadou až k dřevěnému mostu, který spojoval břehy Dolní Vltavice s Kyselovem. Nebýt této stráže, nepotkali bychom po celé

trase ani človíčka. Kdybychom nevěděli, že celá obec byla vystěhována, vypadalo by to, že zde všichni vymřeli jako po nějakém moru. V bývalém městysu už nefungovalo nic, po celé trase byly domy prázdné, i když byly v některých oknech záclonky. Rovněž obchody byly uzavřeny. Jen jeden krámk naproti vojenskému útvaru byl otevřen, sloužil také pro vojsko k osobní potřebě. Na domech zůstaly zbytky německých nápisů, které nebyly zatřené barvou. Pod kostelem na levé straně, uprostřed řady prázdných domů, byla hospůdka v které bylo okno otevřené a z ní vykukovala postava ženy. V obci už bydlelo 15 rodin po různých domech, většinou na okraji osady, aby byli co nejdál od vojenského útvaru. Proto to vypadalo, že je celá osada bez lidí. U mostu jsme odbočili doleva a pokračovali dál. Podél cesty, na levé straně, byly domy jednopatrové, rázu hospodářských stavení, po pravé straně až na konec osady, byly čtyři samostatné maličké přízemní domky. Řada domků byla zakončena jednopatrovým domem, v němž byla nově umístěna pošta. Zajeli jsme až na konec osady, kde na levé straně, na maličkém domku, bylo čp. 38. To byl nám přidělený dům. Vedlejší poslední dům byl jednopatrový a také prázdný. Ptala jsem se otce, proč nám přidělili zrovna tento nejmenší domek, když zde bylo prázdných a nádherných jednopatrových domů spousta. Otec mi vysvětlil, že jenom tento jediný patří lesní správě, bylo mu to řečeno při příjmu u lesní správy. Po celá léta jsme platili poplatky obecnímu úřadu v Dolní Vltavici. Koně se nevešli do stáje, neboť byla maličká, počítalo se jen pro jednu kravku s telátkem. Otec se svolením obecního úřadu ustájil koně ve vedlejším domě. V domě byl velký nepořádek po bývalých lesních brigádnících, kteří zde po odsunu Němců krátkou dobu bydleli, okna byla vymlácená větrem. Než jsme se mohli nastěhovat do domku, přijal naši rodinu pod svou střechu zaměstnanec lesní správy, bydlištěm Radslav, který měl pět dětí. V obci byla většina prázdných domů vybrakovaných a hlavně všude zůstal nepořádek po zlatokopech, takže se tam nedalo přebývat. Po úklidu a opravě oken, jsme se konečně po čtrnácti dnech nastěhovali do nového domova“.

Vedle dosídlenců z různých oblastí Čech zde byla velká skupina rumunských reemigrantů. Ti se na základě usnesení československé vlády o repatriaci Čechů a Slováků vrátili do své původní vlasti. Byli to většinou potomci Slováků, kteří odešli do Rumunska za lepším životem. Většina pocházela ze Sedmihradska, župy Bihor, byly jim přislíbeny domy a pozemky a byli přesvědčeni, že se vrací do země svých předků na Slovensko.

Řada nových dosídlenců byla velmi snaživá, ovšem mnohdy i neznalá systému zemědělského hospodaření, neboť vnitrozemí a pohraničí, to byl přece jenom rozdíl. Nejdůležitější však byli ti dosídlenci, kteří zde postupně nacházeli nový domov, přišli s vidinou hospodaření na vlastních pozemcích a byli základem nového způsobu života v obci a celé oblasti. Obyvatelé, kteří zůstali, se zachovali morálně a poctivě, museli se vyrovnat se všemi nesnázemi a těžkostmi života v pohraničí. Vždyť jim byla slíbena půda k hospodaření, ale zakrátko bylo vše jinak. Vznik JZD znamenal pro ně konec vidiny vlastního hospodaření a pro mnohé i osobní problémy a traumata. Tvrdou realitou pro řadu nových osídlenců bylo zřízení hraničního pásma a tím zakázaného území, kde nesměl nikdo bydlet. A tak se museli znovu stěhovat, jejich usedlosti byly zbourány a naděje na nový začátek nejistá.

Českokrumlovský deník, 13.října 2015